

DAUGAVPILS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS DOME

Krišjāņa Valdemāra iela 1, Daugavpils, LV-5401, tālr. 65404344, 65404399, 65404321
e-pasts: info@daugavpils.lv www.daugavpils.lv

L Ē M U M S

Daugavpilī

2024.gada 30.maijā

Nr.301
(prot. Nr.10, 10.§)

Par pārskata ziņojuma par Daugavpils pilsētas bāriņtiesas darbību 2023. gadā saskaņošanu

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 21. punktu, Bāriņtiesu likuma 5. panta ceturto daļu, kas nosaka, ka bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību un pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājas lapā, ņemot vērā Daugavpils valstspilsētas pašvaldības domes Sociālo jautājumu komitejas 2024. gada 23. maija atzinumu, atklāti balsojot: PAR – 13 (A.Elksniņš, A.Gržibovskis, L.Jankovska, V.Kononovs, N.Kožanova, M.Lavrenovs, J.Lāčplēsis, I.Prelatovs, V.Sporāne-Hudojana, I.Šķinčs, M.Truskovskis, D.Valainis, A.Vasiljevs), PRET – nav, ATTURAS – nav,
Daugavpils valstspilsētas pašvaldības dome nolemj:

Saskaņot pārskata ziņojumu par Daugavpils pilsētas bāriņtiesas darbību 2023. gadā.

Pielikumā: Pārskata ziņojums par Daugavpils pilsētas bāriņtiesas darbību 2023.gadā.

Daugavpils valstspilsētas pašvaldības
domes priekšsēdētājs

A.Elksniņš

DAUGAVPILS
PILSĒTAS
BĀRIŅTIESA

Pielikums

Daugavpils valstspilsētas pašvaldības domes
2024. gada 30. maija lēmumam Nr.301

Pārskata ziņojums par Daugavpils pilsētas bāriņtiesas
darbību 2023. gadā

Informācija par bāriņtiesas sastāvu 2023. gadā

- Daugavpils pilsētas bāriņtiesa (turpmāk – bāriņtiesa) ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kurā 2023. gadā strādāja 16 darbinieki: bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece, 11 bāriņtiesas locekļi, sekretāre- lietvede, bāriņtiesas sēžu sekretāre un arhīviste.
-
- Sešpadsmiņ darbiniekiem ir otrā līmeņa augstākā izglītība, no tiem astoņiem darbiniekiem ir divas augstākās izglītības, tai skaitā septiņiem darbiniekiem ir maģistra grādi (1- sociālajā darbā, 3- pedagogijā, 4- tiesību zinātnēs).
-
- Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem. Bāriņtiesai jāveic nepieciešamās darbības un jānodrošina, lai ikviens bērns un persona ar ierobežotu rīcībspēju tiktu pasargāta no tiesību pārkāpumiem.

KVANTITATĪVIE RĀDĪTĀJI

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Bāriņtiesas lietvedībā esošo aktīvo lietu skaits	1572	1691	1489	1742	1829	2095
Pārskata gada laikā ierosināto lietu skaits	253	258	229	306	347	435
Pieņemto lēmumu skaits	562	671	595	646	681	714
Pieņemto vienpersonisko lēmumu skaits - Ukrainas civiliedzīvotāji	-	-	-	-	68	136
Sarakste ar juridiskām un fiziskām personām: nosūtītās vēstules	6691	7807	7926	8066	8263	8931
Sarakste ar juridiskām un fiziskām personām: saņemtās vēstules/iesniegumi	5326	5778	6064	6315	7283	8034
Piedalīšanās visu instanču tiesās civillietās, krimināllietās un administratīvajās lietās	286	293	283	397	377	390
Ģimenes, kurā netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un par kurām bāriņtiesa informējusi pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju	69 ģimenes 106 bērni	30 ģimenes 73 bērni	61 ģimene 117 bērni	51 ģimene 106 bērni	83 ģimenes 125 bērni	101 ģimene 146 bērni

**Atsevišķu kategoriju lietas
AIZGĀDĪBAS TIESĪBU PĀRTRAUKŠANA UN ATJAUNOŠANA**

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
PĀRTAUKTAS Vecāku skaits	39	31	38	30	46	41
Bērnu skaits	54	44	46	31	48	37
ATJAUNOTAS Vecāku skaits	13	13	15	13	8	8
Bērnu skaits	18	19	22	16	11	12

Bāriņtiesa lemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, ja: 1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu; 2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāka apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ); 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību; 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais; 5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu; 6) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, nepildot tiesas nolēmumu lietā, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, ja tas nodara būtisku kaitējumu bērnam un ja nepastāv otram vecākam šķēršļi īstenot bērna aprūpi.

Bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes. Ja bērna aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesli ir zuduši, bāriņtiesa lemj par pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu.

Atsevišķu kategoriju lietas Vienpersoniskie lēmumi

Lēmumi	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
	13	16	19	6	13	10

Ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par:

- 1) bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem;
- 2) bērna izņemšanu no aizbildņa ģimenes un aizbildņa atstādīšanu no pienākumu pildīšanas;
- 3) bērna izņemšanu no audžuģimenes;
- 4) pirmsadopcijas aprūpes pārtraukšanu.

Ja nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, piespiedu izpildes procesā bērnu nodod bāriņtiesas pārstāvim turpmāku darbību veikšanai un ja bērnu nav iespējams nekavējoties nogādāt uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par:

- 1) bērna šķiršanu no ģimenes un nogādāšanu krīzes centrā vai citos drošos apstākļos un aizliegumu bērna vecākam vai citai personai, kas bērnu prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi, vai bērna tuviem radniekiem izņemt bērnu no krīzes centra vai citiem drošiem apstākļiem;
- 2) atteikumu paziņot bērna vecākam vai citai personai, kas bērnu prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi, vai bērna tuviem radniekiem bērna atrašanās vietu vai aizliegumu šīm personām satikties ar bērnu, kamēr tas uzturas krīzes centrā vai citos drošos apstākļos, ja šīs personas var apdraudēt nolēmuma turpmāku piespiedu izpildi un bērna sagatavošanu nogādāšanai atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta.

Atsevišķu kategoriju lietas
Bērnu ārpusģimenes aprūpe kopā

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Kopā, tai skaitā:	279	263	252	246	247	246
Atrodas audzģimenes	51	71	73	67	71	69
Atrodas aizbildnģbā	178	164	153	152	153	150
Atrodas aprģpes iestādēs	50	28	26	27	23	27

2019. gadā kopā ārpusģimenes aprģpē: 263 bērni

2020. gadā kopā ārpusģimenes aprģpē: 252 bērni (par 11 bērniem mazāk)

2021. gadā kopā ārpusģimenes aprģpē: 246 (par 6 bērniem mazāk)

2022. gadā kopā ārpusģimenes aprģpē: 247 (par 1 bērnu vairāk)

2023. gadā kopā ārpusģimenes aprģpē: 246 (par 1 bērnu mazāk)

Ārpusģimenes aprģpes veidi: 1) aizbildnģba; 2) audzģģimene; 3) ilgstošas sociālās aprģpes un sociālās rehabilitācijas institģģģģ (turpmāk – aprģpes iestāde).

Atsevišķu kategoriju lietas
Iemesli bērnu ārpusģimenes aprūpei 2023. gadā

	Pārtrauktas aizgādības tiesības vecākiem	Pēc vecāku lūguma (slimības dēļ)	Nepilngadīgi vecāki	Domstarpības ar vecākiem	Sakarā ar vecāka nāvi
Audzģimēnē	13	-	-	-	-
Aizbildnībā	15	2	1	1	5
Iestādē	10	-	-	-	-

Kopā: ārpusģimenes aprūpe 2023. gadā nodrošināta 47 bērniem.

Galvenokārt ārpusģimenes aprūpe nodrošināta ģimeniskā vidē, atbilstoši Latvijā īstenotajai deinstitutionalizācijas (turpmāk-DI) politikai.

Atsevišķu kategoriju lietas

DI īstenošana - ārpusģimenes aprūpe 2023. gadā

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023
Audzģimeņu skaits mūsu pašvaldībā	12	19	23	24	25	28
Bērnu skaits audzģimenes kopā	51	71	73	67	71	69

Uz doto brīdi Latvijā tiek īstenota deinstitucionalizācijas (turpmāk-DI) politika, kā arī kampaņas un projekti, kuru mērķis ir nodrošināt bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē - pie aizbildņa vai audzģimenes, nevis bērnu aprūpes iestādē.

Daugavpils pilsētas pašvaldība aktīvi iesaistās visos projektos saistībā ar DI īstenošanu, 2023. gadā jaunu aizbildņu un audzģimeņu piesaistei tika izveidota sociālā reklāma uz tramvaja.

2023. gada nogalē audzģimenes dzīvoja 69 bērni.

Atsevišķu kategoriju lietas Adopcija

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Adoptētāju skaits-personas	23	11	4	13	13	6
Atzīts, ka adopcija atbilst bērna interesēm	16 5-audzūgimenē 3-institūcijā 8-otrs laulātais adoptē	7 2-audzūgimenē 1-aizbildnībā 2-institūcijā 2-otrs laulātais adoptē	4 0-audzūgimenē 2-aizbildnībā 2-institūcijā 0-otrs laulātais adoptē	4 1-audzūgimenē 2-aizbildnībā 0-institūcijā 1-otrs laulātais adoptē	6 3-audzūgimenē 2-aizbildnībā 0-institūcijā 1-otrs laulātais adoptē	5 3-audzūgimenē 0-aizbildnībā 0-institūcijā 2-otrs laulātais adoptē
Adoptēto bērnu skaits (no ārpusģimenes uz ārvalstīm)	2	0	0	1	0	0

2018. gada 8. novembrī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.667 „Adopcijas kārtība”, kuri paredz, ka ārvalstu iedzīvotājs var adoptēt dzīvesbiedra bērnu, bērnu, ar kuru ir radnieciski sakari, kā arī bērnu, kurš uzturas institūcijā. Taču ārzemnieks vairs nevar adoptēt bērnu no audzūgimenes.

Adoptētāju un adoptējamo bērnu uzskaiti veic Labklājības ministrija.

Atsevišķu kategoriju lietas

Personas ar ierobežotu rīcībspēju un aizgādņi

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Personas, kurām ierobežota rīcībspēja kopā	268	294	296	257	280	314
Personas, kurām ierobežota rīcībspēja 2022. gadā	32	59	47	30	37	41
Aizgādņi	254	281	271	236	235	295

Aizgādņi, kurus saista radniecība ar personu, kurai ierobežota rīcībspēja – ir 274.
Aizgādņi, kurus nesaista radniecība ar personu, kurai ierobežota rīcībspēja – ir 21, no tiem 1 ir sociālais darbinieks, strādājošais Daugavpils valstspilsētas pašvaldības iestādē „Sociālais dienests”.

Bāriņtiesa saskaņā ar tiesas nolēmumu par aizgādības nodibināšanu ieceļ aizgādņi:
personai ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, kurai rīcībspēju ierobežojusi tiesa;
personai, kurai tiesa nodibinājusi pagaidu aizgādību;
personai, kurai rīcībspēju tiesa ierobežojusi izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai citu apreibinošo vielu pārmērīgas lietošanas dēļ;
promesošas vai pazudušas personas mantai; 4) testamenta izpildīšanai.

Atsevišķu kategoriju lietas

Mantisko tiesību un interešu nodrošināšana

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Lēmumi par bērnu un personu ar ierobežotu rīcībspēju mantisko tiesību un interešu nodrošināšanu	81	110	112	118	151	118

Bāriņtiesa, aizstāvot bērna mantiskās intereses Civillikumā paredzētajos gadījumos:

1. lemj par atļauju pieņemt vai atraidīt bērna vārdā viņam piekrijušo mantojumu;
2. lemj par bērnam piederošās mantas pārdošanu par tirgus vērtību vai izsolē;
3. lemj par mantojuma sadalīšanu, bērna mantas (ja tās vērtība nepārsniedz 14 000 euro) atsavināšanu, iekļāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām;
4. lemj par bērnam piederošā nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 14 000 euro) atsavināšanas, iekļāšanas vai apgrūtināšanas ar citām lietu tiesībām lietderīgumu;
5. lemj par īpašuma iegūšanu bērnam;
6. ieceļ aizbildni tiesisku darījumu noslēgšanai starp bērnu un vecākiem;
7. lemj par mantojuma pārvaldīšanas un lietošanas tiesību atņemšanu, ja pārdzīvojušais laulātais bērnam piekrijušo mantojumu pārvalda vai lieto nekārtīgi;
8. lemj par vecāka atstādīšanu no bērna mantas pārvaldības, ja vecāks pārvalda bērna mantu neatbilstoši bērna interesēm;
9. veic citus bērna mantisko tiesību aizsardzības pasākumus.

Atsevišķu kategoriju lietas Nepilngadīgie ārzemnieki

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Bērnu skaits, kuru intereses pārstāvēja bāriņtiesa	12	8	0	17	4	31

Nepilngadīgie ārzemnieki bez pavadības ieradās Latvijā, no Baltkrievijas (izvairoties no robežkontroles).

Zēni - 16

Meitenes - 15

Valstis: Bangladeša, Sīrija, Irāna, Kongo, Irāka, Kamerūna, Komoru savienība, Indija, Mali, Etiopija, Afganistāna, Benina, Gvineja, Eritreja.

Saskaņā ar **Patvēruma likuma 6. panta piekto daļu**, nepilngadīgo personu bez pavadības (kas vēlas saņemt bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijā) personiskajās un mantiskajās attiecībās patvēruma procedūras laikā pārstāv bāriņtiesa vai tās iecelts aizbildnis, vai bērnu aprūpes iestādes vadītājs.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 50.⁸ panta otro daļu izraidīšanas procedūras laikā nepilngadīgu ārzemnieku, kurš ir bez vecāka vai viņa likumiskā pārstāvja pavadības, personiskajās un mantiskajās attiecībās pārstāv bāriņtiesa vai tās iecelts aizbildnis, vai bērnu aprūpes iestādes vadītājs.

Atsevišķu kategoriju lietas

Nepilngadīgie Ukrainas civiliedzīvotāji bez vecāku pavadības 2023. gadā

Pieņemto lēmumu skaits kopā	264
Vienpersoniskie lēmumi par ārkārtas aizbildņa iecelšanu	136 lēmumi par 141 bērnu
Koleģiālie lēmumi par ārkārtas aizbildņa atbrīvošanu	128 lēmumi par 128 bērniem

Saskaņā ar **Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likuma 18.panta pirmo daļu**, lai nodrošinātu nepilngadīga bez vecāku pavadības Latvijas Republikā ieceļojuša Ukrainas civiliedzīvotāja (turpmāk-nepavadīts bērns) tiesību aizsardzību un sniegtu viņam atbalstu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par ārkārtas aizbildnības nodibināšanu un ārkārtas aizbildņa iecelšanu nepavadītam bērnam.

Saskaņā ar **Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likuma 18.panta četrpadsmito daļu**, vienpersonisks lēmums ir spēkā līdz nepavadīta bērna pilngadībai vai līdz brīdim, kad bāriņtiesa koleģiāli pieņem lēmumu par ārkārtas aizbildnības izbeigšanu. Bāriņtiesa citus lēmumus par nepavadīta bērna interešu nodrošināšanu pieņem koleģiāli.

Pārējie lēmumi 2023. gadā

Lietu kategorijas	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Lēmumi par bērna vārda, uzvārda vai tautības ieraksta maiņu	6	8	2	1	1	4
Atzinumi tiesai strīdos par aizgādības, saskarsmes tiesības īstenošanu	26	25	24	34	40	46
Lēmumi par pabalstu, pensijas pārtraukšana un piešķiršana	13	16	12	39	20	12
Lēmumi par nodokļu atvieglojumu pārtraukšanu/piešķiršanu	7	5	4	14	16	6
Lēmumi par viesģimenes statusa piešķiršanu/atņemšanu/izbeigšanu	7	15	2	0	0	0

Dalība vispārējās jurisdikcijas tiesas sēdēs

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Piedalīšanās visu instanču tiesās civillietās, krimināllietās un administratīvajās lietās	286	293	283	397	377	390

Vispārējās jurisdikcijas tiesām sniegto atzinumu skaits

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Pieņemtie lēmumi ar atzinuma sniegšanu tiesai	21	32	26	38	59	26

Bāriņtiesa pēc tiesas pieprasījuma sniedz atzinumus, kas nepieciešami šādos gadījumos:

- lai noteiktu kārtību, kādā izmantojamas saskarsmes tiesības un tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar bērnu;
- viena vecāka atsevišķas aizgādības noteikšanai;
- aizgādības tiesību atņemšanai un atjaunošanai;
- paternitātes atzīšanai vai apstrīdēšanai;
- citos Civilprocesa likumā paredzētajos gadījumos.

Sadarbība un 2023. gadā īstenotās aktivitātes

- Bāriņtiesa regulāri sniedz priekšlikumus Latvijas Pašvaldību savienībai u.c. saistībā ar likumprojektu izstrādi, normatīvo aktu grozījumiem.
- Nodrošināta maksimāli lielākam bez vecāku gādības palikušo bērnu skaitam (kopā 246) iespēja dzīvot ģimeniskā vidē-audzģimenē – 69, pie aizbildņiem - 150. Institūcijās ievietoto bērnu skaits samazināts līdz – 27.
- 2023. gadā jaunu aizbildņu un audžuģimeņu piesaistei tika izveidota sociālā reklāma uz tramvaja (ar Daugavpils valstspilsētas pašvaldības, AS „Daugavpils satiksme”, PIKC Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolas SAULES SKOLA, un audžuģimenēs ievietoto bērnu atbalstu).
- Bāriņtiesa aktīvi sadarbojās gan ar Tieslietu ministriju, gan pa tiešo ar ārvalstu sociālo dienestu speciālistiem un tiesām (gadījumi, kad vecākiem rodas problēmas ar bērnu audzināšanu ārvalstīs un gadījumi, kad vecāki viens no otra nolaupa bērnus un pārvieto uz citu valsti, vai no citas valsts uz Latviju).
- Bāriņtiesa turpina aktīvi iesaistīties visos pasākumos saistībā ar bērnu, ģimeņu un personu ar ierobežotu rīcībspēju tiesību un interešu aizsardzību un nodrošināšanu, sadarbojas ar nevalstiskām organizācijām un uzņēmumiem- nodibinājumu „Sociālā atbalsta un izglītības fonds”, SIA „Pusaudžu resursu centrs”, nodibinājumu “Fonds PLECS”, biedrību “Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrību “Latgales audžuģimeņu atbalsta biedrība “Muna sāta””, SOS bērnu ciemati, u.c.

Bāriņtiesas sniegtie bezmaksas pakalpojumi un juridiskā palīdzība iedzīvotājiem 2023. gadā

(papildus normatīvajos aktos norādītajām funkcijām)

- Bāriņtiesas sniedza iedzīvotājiem palīdzību pieteikumu par adopcijas apstiprināšanu sastādīšanā.
- Bāriņtiesas sniedza iedzīvotājiem palīdzību pieteikumu par personas rīcības ierobežošanu sastādīšanā.
- Bāriņtiesas sniedza iedzīvotājiem palīdzību uzturlīdzekļu pieprasīšanā no Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas.